

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Energiebewust ondernemen	2
2.1	De bijdrage van bedrijven aan de energietransitie	2
2.2	Voordelen voor bedrijven	4
3	Plan van aanpak	5
3.1	Bedrijvenbestand	5
3.2	Activiteitenbesluit	5
3.3	Aanpak kleinverbruikers	6
3.4	Aanpak middel- en grootverbruikers	7
3.5	Toezicht en handhaving	10
3.6	Vergunningverlening	11
3.7	Overige wet- en regelgeving	12
3.8	Organisatorische aspecten	12
4	Benodigde capaciteit	14
5	Keuzes en prioriteiten	15
Bijlagen: 17		
I	Voorbeelden	17
II	Uitgangspunten & kengetallen	17
III	Kwaliteitscriteria	19
IV	Programma 2019 – 2020	20

1 INLEIDING

Op 20 september 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de RUD Limburg Noord ingestemd met:

- het beleggen van het energieconsulentschap bij de RUD Limburg Noord en
- het opnemen van het toezicht op grootverbruikers als minimum in de uitvoeringsprogramma's van de RUD Limburg Noord in 2019.

Het voorstel dat leidde tot dit besluit was gebaseerd op een plan van aanpak voor de borging van de energiegerichte VTH-taken. Het voorliggende plan van aanpak is een vervolg hierop. In de volgende hoofdstukken werken we de VTH-taken verder uit en leggen we de basis voor de uitvoeringsprogramma's voor 2020 en de jaren daarna. We nemen hierbij alle branches in de regio mee (inclusief de land- en tuinbouw). De aanpak die we voorstellen is niet in beton gegoten. Sterker nog, de wet- en regelgeving is nog sterk in beweging, sommige ontwikkelingen zijn onzeker en de exacte gevolgen voor onze werkzaamheden zijn deels moeilijk in te schatten. Ook hebben we nog onvoldoende inzicht in het daadwerkelijke energiegebruik van veel bedrijven in de regio en de regelgeving die per bedrijf van toepassing is. In dit plan van aanpak brengen we in beeld wat we binnen de RUD Limburg Noord op dit moment op basis van de huidige inzichten aan inzet nodig achten en doen we een voorstel voor het organiseren van deze inzet.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vatten we nog een keer samen wat energiebewust ondernemen kan opleveren, niet alleen vanuit duurzaamheidsperspectief maar ook vanuit het gezichtspunt van de bedrijven. In hoofdstuk 3 beschrijven we de belangrijkste wet- en regelgeving die betrekking heeft op energie bij bedrijven en leggen we een link met het bedrijvenbestand in onze regio. We verdelen de bedrijven in een aantal categorieën en stellen per categorie een aanpak voor. De consequenties van deze aanpak voor onze organisatie vatten we samen in hoofdstuk 4.

2 ENERGIEBEWUST ONDERNEMEN

2.1 De bijdrage van bedrijven aan de energietransitie

In 2015 werd in de regio Limburg Noord in totaal 5 miljoen ton CO₂ uitgestoten, gerelateerd aan het gebruik van fossiele brandstoffen. De bijdrage van bedrijven aan deze uitstoot bedroeg ca. 2,7 miljoen ton (ca. 53%). Ten behoeve van het voorliggende vervolgplan van aanpak hebben we de cijfers geactualiseerd. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van de landelijke Klimaatmonitor die op onderdelen niet helemaal compleet is. Rekening houdend met de omissies, kunnen we voorzichtig concluderen dat de totale uitstoot in de regio enigszins is gedaald (van 5,045 miljoen ton in 2015 naar

5,025 miljoen ton in 2016). De procentuele bijdrage van bedrijven is vrijwel hetzelfde gebleven (in totaal nog steeds ca. 53%). Vanwege de (gecorrigeerde) omissies in de Klimaatmonitor moet hierbij wel een slag om de arm worden gehouden.

1 ton CO₂ komt grofweg overeen met het gebruik van:

- 2.040 kWh elektriciteit
- 560 m³ aardgas
- 365 liter benzine
- 310 liter diesel

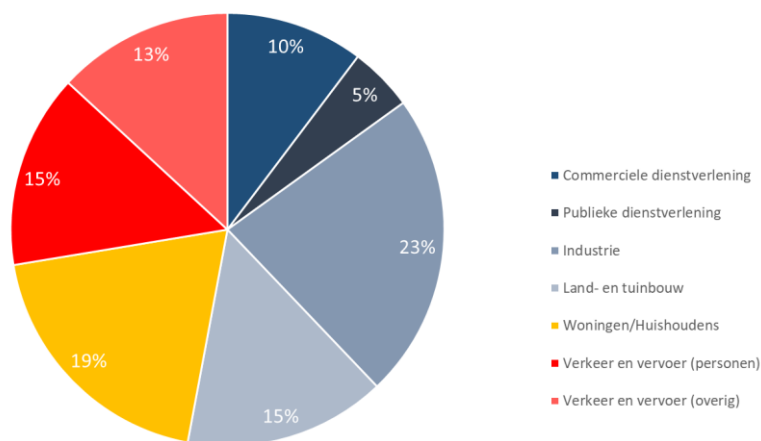
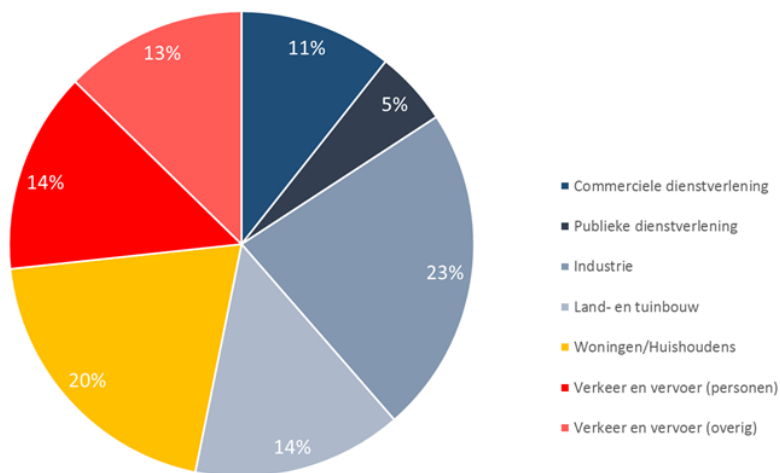

Fig. CO₂-uitstoot in 2015 en 2016 verdeeld over de verschillende energiegebruikers (incl. snelwegen)

Bedrijven leveren een fikse bijdrage aan de CO₂-uitstoot in de regio en het ligt dan ook voor de hand dat het beperken van de uitstoot bij bedrijven een speerpunt is bij het realiseren van de

klimaatdoelstellingen. Bij de voorbereiding van de Regionale Energie Strategie voor de regio Limburg Noord wordt hier vanuit gegaan.

In het voorgaande plan van aanpak zijn we uitgegaan van een potentiële, maar ook realistische energiebesparing van 10% bij alle branches in de regio, wat overeenkomt met 270.000 ton CO₂ per jaar en 3,28 PJ per jaar. Vergeleken met de totale klimaatopgave voor 2030 (grotendeels 49% van 5 miljoen ton CO₂) is dit een aanzienlijke besparing. Elke kWh die wordt bespaard, hoeft niet te worden opgewekt. Als we alleen de aan elektriciteit gerelateerde energie zouden willen opwekken in plaats van 10% te besparen, dan zijn hiervoor ca. 51 windturbines of 1,1 miljoen zonnepanelen nodig. Wanneer we dit ook voor warmte doen, liggen deze getallen aanmerkelijk hoger. Energiebesparing bij bedrijven zet dus echt zoden aan de dijk en beperkt de ruimtevrage voor duurzame energievoorzieningen.

2.2 Voordelen voor bedrijven

De verduurzaming van de energiehuishouding van bedrijven is niet alleen belangrijk voor ons klimaat, maar ook voor de bedrijven zelf. De belangrijkste voordelen hebben we nog een keer op een rij gezet:

- Lagere energiekosten;
- Efficiencyverbetering;
- Waardebehoud en -vermeerdering bedrijfspanden;
- Beter werkklimaat medewerkers;
- Meer omzet vanwege groen imago en/of voldoen aan inkoopbeelden.

In het vorige plan van aanpak hebben we al beschreven dat 10% energiebesparing voor alle bedrijven in de regio Limburg Noord tezamen alleen al aan kale energiekosten een besparing van 25 miljoen euro per jaar kan opleveren (excl. energiebelasting). Omdat de regelgeving zich in eerste instantie richt op maatregelen die binnen 5 jaar worden terugverdiend, is de Return On Investment (ROI) van dit soort maatregelen 20% of meer. Het gaat dus om financieel zeer interessante investeringen. Per bedrijf ziet het verdienmodel er uiteraard heel anders uit. Ter illustratie zijn in bijlage I een paar voorbeelden opgenomen.

Naast de (financiële) voordelen voor bedrijven in alle branches, zijn er ook branches die verdienen aan de energietransitie. Denk hierbij aan installateurs, bouwbedrijven, leveranciers van energiezuinige apparatuur en verlichting e.d.

3 PLAN VAN AANPAK

3.1 Bedrijvenbestand

Volgens het CBS kent de regio Limburg Noord ruim 40.000 bedrijfsvestigingen. Bij een groot deel van deze vestigingen gaat het om ZZP-ers die werken vanuit hun woonadres of holdings waar geen daadwerkelijke bedrijfsactiviteiten plaatsvinden. Op dat deel van de bedrijfsvestigingen heeft dit plan van aanpak geen betrekking.

Het inrichtingenbestand van de RUD Limburg Noord uit 2018 omvat 17.566 adressen. Dit zijn de inrichtingen die onder het Activiteitenbesluit vallen en die door de regiogemeenten in het kader van de VTH-taken zijn ingebracht bij de RUD. Het daadwerkelijke aantal inrichtingen is echter groter. Niet alle gemeenten hebben hun volledige inrichtingenbestand ingebracht en de inrichtingen die op grond van het Activiteitenbesluit niet-meldingsplichtig zijn (type A) worden bij sommige gemeenten niet geregistreerd. Het totale aantal inrichtingen dat valt onder het Activiteitenbesluit (inclusief de niet-meldingsplichtige) wordt geschat op een kleine 20.000. Het gaat om bedrijven in de categorieën:

- Commerciële dienstverlening;
- Publieke dienstverlening;
- Industrie;
- Land- en tuinbouw.

Om een gedegen plan van aanpak Energie te maken, is het belangrijk om te weten welke wet- en regelgeving per bedrijf van toepassing is. Een compleet overzicht hiervan ontbreekt echter en een eenvoudige indeling is moeilijk te maken omdat bedrijven voor het aspect Energie soms onder meerdere regels en afspraken vallen. In de volgende paragrafen zetten we de belangrijkste wet- en regelgeving en afspraken op een rij en leggen we een link met het totale inrichtingenbestand in Limburg Noord.

3.2 Activiteitenbesluit

3.2.1 Energiebesparingsplicht: klein-, middel- en grootverbruik

Op grond van het Activiteitenbesluit (art. 2.15) zijn inrichtingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgasequivalenten verbruiken, verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder. Op basis van een bestand met energiegegevens kent de RUD slechts van een deel van de bedrijven in de regio (8.232) het daadwerkelijke energiegebruik uit 2015. In ca. 30% van de gevallen gaat het om bedrijven die onder

de energiebesparingsplicht vallen, waarvan bijna 40% meer verbruikt dan 200.000 kWh of 75.000 m³ aardgasequivalenten per jaar (de grootverbruikers).

Vertaald naar het totale inrichtingenbestand in Limburg Noord zou de energiebesparingsplicht van toepassing zijn op een kleine 6.000 inrichtingen (30% van 20.000 inrichtingen). Het CBS heeft op basis van (niet openbare) energiegegevens uit 2017 een inschatting gemaakt van het totale aantal in de regio en komt op 5.176 inrichtingen met een energiebesparingsplicht. Van dit aantal (afgerond naar 5.200) zijn we in dit plan van aanpak uitgegaan.

3.2.2 Type A-, B- en C-bedrijven

De ca. 20.000 inrichtingen in Limburg Noord zijn op grond van het Activiteitenbesluit te verdelen in type A (niet-meldingsplichtig), type B (meldingsplichtig) en type C (vergunningplichtig). Hoewel het inrichtingenbestand van de RUD Limburg Noord niet compleet is, gaan we ervan uit dat het bestand een afspiegeling vormt van het totale inrichtingenbestand in de regio. We gaan er bovendien vanuit bij de bedrijven die onder de energiebesparingsplicht vallen, het percentage type A bedrijven wat lager is en het percentage type C bedrijven wat hoger dan in het totale inrichtingenbestand. Een betere inschatting dan hieronder is vermeld, is op basis van de huidige informatie niet te maken. In onderstaande tabel hebben we het ingeschatte aantal per categorie in beeld gebracht. De kleinverbruikers (ca. 14.000 – 15.000) hebben we hierbij niet uitgesplitst.

Type	Verbruik	Geschat globaal aantal
Type A	Klein	*
	Middel	161
	Groot	99
Type B	Klein	*
	Middel	2.736
	Groot	1.684
Type C	Klein	*
	Middel	322
	Groot	198
Totaal middel -en grootverbruikers		5.200

3.3 Aanpak kleinverbruikers

Uit de voorgaande paragraaf blijkt dat ca. 14.000 – 15.000 inrichtingen niet vallen onder de energiebesparingsplicht die voortvloeit uit het Activiteitenbesluit. Deze kleinverbruikers hebben wel de zorgplicht om energie zo doelmatig mogelijk te gebruiken. Energiebesparings-maatregelen kunnen voor deze bedrijven dan ook interessant zijn. Ook is het mogelijk dat andere energieregels van

toepassing zijn, zoals de energielabelverplichting voor utiliteitsbouw (zie paragraaf 3.7). De besparingspotentie per bedrijf is in absolute zin wellicht beperkt, maar het gaat wel om een zeer grote groep bedrijven. Het is dan ook zinvol dat bedrijven gewezen worden op hun zorgplicht, de kansen voor besparing en eventuele verplichtingen die voortvloeien uit andere regelgeving. We stellen dan ook voor om het aspect Energie mee te nemen in het reguliere toezicht, voor zover dat bij deze bedrijven plaatsvindt (voorlichting, naleving zorgplicht). Dit vereist wel enige basiskennis over het onderwerp Energie bij alle toezichthouders. Als instrument voor de toezichthouders wordt een checklist ontwikkeld met daarin de vragen die tijdens een bedrijfsbezoek moeten worden gesteld. Trajecten die lopen bij partnerorganisaties zoals het stimuleringsproject van het MKB Innovatiehuis (in voorbereiding) kunnen ook een bijdrage leveren aan de energiebesparing bij deze categorie bedrijven.

Aantal bedrijven: ca. 14.000- 15.000

Voorgestelde aanpak: voorlichting energiebesparing tijdens bedrijfsbezoeken, wijzen op naleving zorgplicht, aanhaken bij stimuleringsprojecten van partnerorganisaties

3.4 Aanpak middel- en grootverbruikers

De aanpak bij de bedrijven met een energiebesparingsplicht is minder eenduidig. Het maakt een groot verschil of een bedrijf meldingplichtig of vergunningplichtig is en of er nog aanvullende energieregels of afspraken van toepassing zijn. De belangrijkste regels en afspraken beschrijven we hieronder op hoofdlijnen. Voor meer detailinformatie verwijzen we naar de websites van Infomil en RVO.nl.

3.4.1 ETS-bedrijven

In de regio Limburg Noord nemen 14 bedrijven deel aan de Europese CO₂-emissiehandel EU ETS (Emissions Trading System). Het zijn vooral grote type C-bedrijven die zich richten op de productie van keramische materialen (stenen, dakpannen e.d.), asfalt en papier en karton. De betreffende bedrijven beschikken over emissierechten die overeenkomen met hun uitstoot. Het totaal aan emissierechten dat in de EU beschikbaar is (het emissieplafond) gaat geleidelijk omlaag, waardoor de totale uitstoot daalt. Wanneer ETS-bedrijven investeren in maatregelen die de uitstoot verminderen, kan het overschot aan emissierechten worden verhandeld. De Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA) bewaakt de emissiehandel in Nederland. Bij de ETS-bedrijven worden in de milieuvergunning geen aanvullende energievoorschriften opgenomen en is, naast het reguliere toezicht, dus ook geen extra inzet van de RUD vereist als het gaat om energiebesparing.

Aantal bedrijven: 14 type C bedrijven

Voorgestelde aanpak: geen extra inzet op energiegebied, alleen reguliere werkzaamheden

3.4.2 Glastuinbouwbedrijven (CO₂-verevening)

Ook voor de glastuinbouw bestaat een speciale CO₂-emissieregeling. Deelname aan de zogeheten CO₂-vereveningsregeling is verplicht voor alle glastuinbouwbedrijven groter dan 250 m², met uitzondering van de bedrijven die deelnemen aan de Europese CO₂-emissiehandel EU ETS. De kern van de regeling is dat de deelnemende bedrijven gezamenlijk moeten voldoen aan een overeengekomen emissieruimte voor CO₂-emissies die jaarlijks minder wordt. Op basis van een jaarlijkse CO₂-emissieaangifte wordt bepaald of bedrijven onder een bepaalde CO₂-uitstoot blijven. Wanneer dit zo is, levert dit belastingvoordeel op. Wanneer de emissieruimte wordt overschreden, moet hiervoor betaald worden. De CO₂-vereveningsregeling loopt tot 2020. Aangezien de glastuinbouw de enige sector is die de klimaatdoelstellingen gehaald heeft, is de verwachting dat de CO₂-vereveningsregeling wordt verlengd. De bedrijven die het betreft, vallen weliswaar onder de bevoegdheid van de gemeenten, maar vooralsnog geldt ook voor deze bedrijven dat er geen extra inzet van de RUD op energiegebied vereist is (wel regulier toezicht). Op basis van de gegevens in het inrichtingenbestand van de RUD, houden we rekening met 260 glastuinbouwbedrijven waar op dit moment geen extra energie-inzet vereist is. In de meeste gevallen gaat het om type B-bedrijven.

Aantal bedrijven: ca. 260 bedrijven, veelal type B

Voorgestelde aanpak: geen extra inzet op energiegebied, alleen reguliere werkzaamheden

3.4.3 Meerjarenafspraken Energie-Efficiëntie (MJA3/MEE)

In de regio Limburg Noord zijn 53 bedrijven die deelnemen aan de Meerjarenafspraken Energie-Efficiëntie (MJA3/MEE). Deze bedrijven vallen voor een deel ook onder de CO₂-emissiehandel EU ETS. De deelnemende bedrijven werken aan energiebesparing, de opzet en uitvoering van energiemangement en de uitvoering van een energie-efficiëntieplan (EEP). Ook monitoren ze hun resultaten. De betrokken brancheorganisaties zorgen voor een meerjarenplan voor de branche als geheel. De toetsing van de EEP's vindt plaats door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO). Het bevoegd gezag voert het toezicht ter plaatse uit. De bedrijven die het betreft, hebben vrijstelling als het gaat om EED-verplichtingen (zie 3.4.4) of andere energiebesparingsonderzoeken. De MJA-3/MEE-afspraken lopen tot eind 2020. Voor de vergunningplichtige MJA3/MEE-bedrijven die niet onder de ETS vallen, betekent dit dat voor maart 2021 een actualisatie van de milieuvergunning moet plaatsvinden (opnemen adequate energievoorschriften, zie paragraaf 3.6). Het is zinvol dat de overige voorschriften hierbij ook tegen het licht worden gehouden. Daarom stellen we voor om vanaf 2020 prioriteit te geven aan het bezoeken van de vergunningplichtige MJA3/MEE-bedrijven, waarbij de actualiteit van de voorschriften (inclusief energie) centraal staat. In de meeste gevallen zal dit leiden tot een actualisatieprocedure. Over het algemeen betreft het bedrijven die toch al frequent worden bezocht.

Aantal bedrijven: 53 bedrijven, veelal type C

Voorgestelde aanpak: type C prioriteit geven bij toezicht vanaf 2020, thema- of aspectcontroles Energie, zo nodig actualisatie (energie)voorschriften (aannee ca. 40 procedures)

3.4.4 Energie-efficiency Directive (EED)

Grotere ondernemingen vallen onder de auditplicht op basis van de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (Energie-efficiency Directive EED). Het betreft bedrijven met meer dan 250 fte, een bruto-jaaromzet van meer dan 50 miljoen euro en een balanstotaal van meer dan 43 miljoen euro. Concerns met meerdere vestigingen vallen in veel gevallen ook onder de EED. Op dit moment zijn de gemeenten en provincies bevoegd gezag als het gaat om de EED. Het wijzen van bedrijven op hun verplichting, het toetsen van audits en het eventueel aanpassen van vergunningen is dan ook een taak van de gemeenten c.q. de RUD. Volgens een overzicht uit 2017 (van RvO) zijn er in de regio Limburg Noord 129 EED-plichtige bedrijven (deels concerns met meerdere vestigingen). Het overzicht is echter niet compleet, terwijl sommige bedrijven er dubbel in zitten. Gebaseerd op de ervaringen in Venlo, verwachten we dat slechts 20% van de bedrijven een audit heeft ingediend die is goedgekeurd. Een deel van de bedrijven (ca. 40%) heeft nog geen actie ondernomen. Bij de rest van de bedrijven is sprake van een audit die nog beoordeeld moet worden (achterstand), verleend uitstel of discussie over de EED-plicht (wel of niet van toepassing). Landelijk vindt momenteel discussie plaats over de EED-taken. De kans bestaat dat het toetsen van audits vanaf 1 januari 2021 overgaat naar RvO. Het toezicht blijft waarschijnlijk een taak van het bevoegd gezag c.q. de RUD.

Aantal bedrijven: ca. 130, veelal type B en type C

Voorgestelde aanpak: ingediende EED-audits beoordelen, pas op de plaats maken in afwachting van ontwikkelingen, meenemen in regulier toezicht

3.4.5 Informatieplicht

Vanaf 2019 geldt voor veel bedrijven met een energiebesparingsplicht (middel- en grootverbruikers) ook een informatieplicht. De informatieplicht is niet van toepassing op vergunningplichtige bedrijven (type C). Verder geldt een uitzondering voor de bedrijven die deelnemen aan:

- het Europese emissiehandelssysteem EU ETS (zie paragraaf 3.4.1);
- het CO₂-vereveningssysteem glastuinbouw (zie paragraaf 3.4.2);
- het convenant Meerjarenafspraken energie-efficiëntie (zie paragraaf 3.4.3).

De bedrijven die vallen onder de informatieplicht moeten via het eLoket van RVO.nl rapporteren welke energiebesparende maatregelen in hun bedrijf zijn genomen. De zogenaamde Erkende Maatregelen (EML) die voor 19 branches gelden, vormen de basis hiervoor. Bedrijven mogen kiezen voor een alternatieve maatregel, wanneer ze kunnen aantonen dat deze maatregel zorgt voor net zo veel of

meer energiebesparing. Voor de meeste bedrijven geldt dat zij voor 1 juli 2019 over hun energiebesparingsmaatregelen moeten rapporteren. De bedrijven die ook onder de audit-plicht van de EED-richtlijn vallen (zie paragraaf 3.4.4) hebben uitstel tot 5 december 2019.

Het rijk verwacht dat 80% van de bedrijven tijdig zal voldoen aan de informatieplicht. De inschatting van de RUD en van bv. MKB Limburg is, dat dit hooguit geldt voor 25% van de bedrijven. Hoewel we niet zeker weten in welke mate bedrijven zullen voldoen aan de informatieplicht en op welke wijze we hierover vanuit RvO worden geïnformeerd, houden we er rekening mee dat we bedrijven moeten gaan wijzen op de informatieplicht (aanschrijven).

Aantal bedrijven: ca. 4.420 (type A en B bedrijven, excl. glastuinbouw)

Voorgestelde aanpak: bedrijven die niet tijdig rapporteren, wijzen op de informatieplicht

3.5 Toezicht en handhaving

Bij het daadwerkelijke energietoezicht maken we onderscheid tussen groot- en middelverbruikers. Grootverbruikers zijn bedrijven die meer dan 200.000 kWh of meer dan 75.000 m³ aardgasequivalenten per jaar gebruiken. Middelverbruikers zijn bedrijven die meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgasequivalenten per jaar gebruiken, maar geen grootverbruiker zijn. De aanpak die voor bedrijven wordt voorgesteld, geldt zowel voor agrarische als niet-agrarische bedrijven.

Grootverbruikers

We stellen voor om bij alle grootverbruikers een thema- of aspectcontrole Energie uit te laten voeren door een energiespecialist binnen het RUD-netwerk. De daarvoor benodigde inzet verdelen we over 4 jaar (25% per jaar). Voor 2019 is deze aanpak al geregeld op basis van het voorgaande plan van aanpak. In de UitvoeringsProgramma's voor 2019 is rekening gehouden met de inzet van ruim 2.700 uur voor energietoezicht bij maatschappelijk (gemeentelijk) vastgoed, zoals kantoorpanden en zwembaden en bij de vier ziekenhuizen in de regio.

Middelverbruikers

We stellen voor om bij de middelverbruikers het thema Energie mee te nemen in het reguliere toezicht, waarbij vooral gelet wordt op:

- De informatieplicht;
- De uitvoering van de erkende maatregelen c.q. de maatregelen uit een goedgekeurd plan van aanpak;
- De energiegegevens van de laatste jaren (vastleggen in dossier).

We zorgen er voor dat dit deel van het energietoezicht is verankerd in het reguliere toezicht. Bij situaties die extra kennis vereisen (bv. alternatieve maatregelen die tot discussie leiden), kan de hulp

van een energiespecialist worden ingeroepen. Hiervoor ramen we vooralsnog een vast aantal ondersteuningsuren per jaar.

Hercontroles en bestuurlijke handhaving

We gaan er van uit dat bij 50% van de bezochte grootverbruikers een specifieke energiegerichte hercontrole nodig is. Uit ervaring blijkt dat dit percentage momenteel hoger ligt (80 – 90%) dus het is een voorzichtige inschatting. Bij middelverbruikers maken eventuele hercontroles op energieaspecten onderdeel uit van de reguliere werkzaamheden. Uiteindelijk kan het niet naleven van energievoorschriften leiden tot bestuursrechtelijk handhaven.

Energiebesparingsonderzoeken

Op grond van de voorschriften kan het uitvoeren van een energiebesparingsonderzoek verplicht zijn (inclusief het opstellen van een plan van aanpak en een jaarlijkse voortgangsrapportage). Het beoordelen van energiebesparingsonderzoeken is deels een taak van vergunningverlening en deels een taak van toezicht. We gaan er vanuit dat het geldt voor ca. 400 bedrijven (in elk geval alle vergunningplichtige), waarbij elke vier jaar een herziening moet plaats vinden (100 onderzoeken per jaar vanaf 2020).

*Aantal bedrijven: ca. 4.900 bedrijven (groot- en middelverbruikers, excl. glastuinbouw, ETS)
Voorgestelde aanpak: thema- of aspectcontroles Energie bij alle grootverbruikers, prioriteit vanaf 2020 MJA3-MEE-bedrijven, meenemen van energieaspecten bij regulier toezicht middelverbruikers*

3.6 Vergunningverlening

Bij de vergunningplichtige bedrijven is het belangrijk dat adequate energievoorschriften onderdeel vormen van het voorschriftenpakket. Naar verwachting is dit maar bij een klein deel van de verleende vergunningen (10%) het geval. Het ambtshalve actualiseren van vergunningen waarbij uitsluitend gekeken wordt naar het thema Energie is niet praktisch, omdat vaak meer voorschriften aan actualisatie toe zijn. Op dit moment heeft de RUD geen actualisatiebeleid. We stellen daarom voor om ons de komende jaren te focussen op:

- Het meenemen van adequate energievoorschriften bij alle nieuwe procedures;
- Het ambtshalve actualiseren van de milieuvergunningen van de vergunningplichtige bedrijven die nu nog onder de MJA3-MEE vallen en waarvan de voorschriften niet adequaat zijn (zie paragraaf 3.4.3).

Bij de grotere industriële bedrijven (IPPC-installaties) moet hierbij rekening worden gehouden met de Europese Richtlijn Industriële Emissies (RIE) en de Best Beschikbare Technieken (BBT) gebaseerd op de BAT (Best Available Techniques) Reference Document (BREF Energie-Efficiency).

Om het meenemen van het aspect energie bij nieuwe procedures te borgen, is het belangrijk dat een standaardvoorschriftenpakket en een standaard-considerans-tekst beschikbaar komt, dat vergunningverleners in de regio goed geïnstrueerd zijn en dat specialistische ondersteuning voorhanden is.

Aantal bedrijven: ca. 520 type C-bedrijven

Voorgestelde aanpak: adequate energievoorschriften bij nieuwe vergunningen, ambtshalve actualiseren met prioriteit voor MJA3-MEE bedrijven

3.7 Overige wet- en regelgeving

Naast de wet- en regelgeving en de afspraken die in de voorgaande paragrafen zijn genoemd, brengt de aandacht voor duurzaamheid andere aandachtspunten met zich mee voor de bevoegde gezagen in de regio en de RUD Limburg Noord. We sommen er hier een aantal op, zonder al te diep in te gaan op de details:

- Energieaspecten bedrijfsmatige bouw:
 - EPC/BENG/ENG/Energielabels
 - Toets erkende maatregelen: signaleren van natuurlijke momenten waarop bepaalde erkende maatregelen moeten worden getroffen;
- Energielabel utiliteitsbouw: minimaal label C voor kantoorgebouwen vanaf 2023;
- Milieuaspecten duurzame energievoorzieningen:
 - Geluid van warmtepompen en windturbines;
 - Veiligheid van accu's en waterstofinstallaties;
 - Bewaken bodemkwaliteit i.r.t. bodemenergiesystemen, warmtenetten e.d.
- Andere duurzaamheidsaspecten zoals circulair ondernemen, klimaatbestendig ondernemen, asbestverwijdering e.d.

Deze extra aandachtspunten zullen de komende jaren belangrijker worden en nog meer beslag leggen op de capaciteit van de bevoegde gezagen in de regio en de RUD Limburg Noord.

3.8 Organisatorische aspecten

Coördinatie, afstemming en overleg

De uitvoering van de energiegerichte VTH-taken is in veel gevallen specialistisch werk. De landelijke (concept) kwaliteitscriteria Energiebesparing en Duurzaamheid vragen om de inzet van medewerkers die een groot deel van hun tijd bezig zijn met het onderwerp (professionalisering VTH-taken). De netwerk-RUD is bij uitstek geschikt om hier invulling aan te geven. Op dit moment zijn 5 medewerkers

in de regio opgeleid als specialist (3 medewerkers in opleiding). Zij kunnen worden ingezet bij alle gemeenten, maar dit vergt wel enige coördinatie en afstemming.

In de uitvoering van taken en beleid op gebied van Energie is het belangrijk gebleken regelmatig te overleggen en informatie uit te wisselen. Hiervoor bestaan op dit moment tweede overleggen en zal binnenkort nog een derde overleg worden toegevoegd:

Kennisgroep Energie (4 keer per jaar)

De kennisgroep Energie bestaat uit toezichthouders met het specialisme Energie, vergunningverleners met een specialisme Energie, een specialist Energie en Duurzaamheid en eventueel een lijnmanager of medewerker van het coördinatiecentrum van de RUD. In dit overleg worden besproken: de technische aspecten van het vakgebied, wetskennis, wetswijzigingen, werkafspraken, standaarddocumenten en standaardteksten voor brieven, verslagen en vergunningen.

Werkgroep Energie (4 keer per jaar)

De werkgroep Energie bestaat uit alle beleidsmedewerkers Energie en/of Duurzaamheid, de toezichthouders met het specialisme Energie, de vergunningverleners met het specialisme Energie, een specialist Energie en Duurzaamheid, eventueel een lijnmanager of medewerker van het coördinatiecentrum van de RUD. In dit overleg worden besproken: wijzigingen in de wetgeving (inclusief consequenties voor gemeenten in uitvoering en beleid), opleidingen, uitvoering taken t.a.v. energie in RUDLN, regionaal en provinciaal beleid (waaronder de RES/LEKTA) en ondersteuning van het bedrijfsleven.

RES-Werkgroep Energiebesparing

Deze werkgroep wordt op zeer korte termijn opgestart, met onder andere als doel de besparingen bij bedrijven en particulieren onderdeel te laten uitmaken van de doelstellingen van de RES.

Van al deze overleggen wordt een verslag gemaakt en gedeeld met de deelnemers. De lijnmanager neemt (indien nodig) stukken mee naar het management en/of het bestuur van de RUDLN voor bespreking. De overleggen hebben tot dusver al geleid tot een grotere kennisdeling en een verbetering van de uitvoering van taken en beleidsstukken, waarbij de uitvoering van wettelijke taken een duidelijke bijdrage kan leveren aan het behalen van lokale en regionale klimaatdoelen.

Opleidingen, trainingen en instrumenten

Omdat de aandacht voor energie verankerd moet worden in het totale takenpakket, zijn opleidingen en trainingen essentieel. Voor een deel kunnen we deze intern organiseren (basistraining). Om de toezichthouders en vergunningverleners te faciliteren is het belangrijk dat zij beschikken over instrumenten zoals branchegerichte checklists en standaarden (voorschriften, consideranstekst).

Communicatie

Voor bedrijven is de wet- en regelgeving op het gebied van energie niet eenvoudig. De RUD Limburg Noord wil bedrijven (binnen de mogelijkheden die er zijn) goed voorlichten in samenwerking met de gemeenten, de provincie en bedrijvenorganisaties.

Monitoring en verslaglegging

De borging van de energiegerichte VTH-taken kan een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de klimaatambities in de regio Limburg Noord. Om dit te onderbouwen is het belangrijk dat de inspanningen en effecten zo goed mogelijk worden gemonitord en dat we hierover rapporteren aan de bevoegde gezagen.

4 BENODIGDE CAPACITEIT

Omdat de wet- en regelgeving complex is en bedrijven soms onder meerdere regimes vallen, is de benodigde capaciteit niet eenvoudig te bepalen. We hebben een inschatting gemaakt met de volgende aannames:

- 260 glastuinbouwbedrijven in de regio vallen onder de CO₂-vereveningsregeling en kunnen worden aangemerkt als type B-grootverbruikers;
- De MJA-3/MEE-bedrijven en ETS-bedrijven allemaal worden aangemerkt als vergunningplichtige type C-grootverbruikers;
- De vergunningplichtige bedrijven voor de helft vallen onder de IPPC.

Rekening houdend met deze aantallen en aannames zijn op basis van de percentages die genoemd zijn in de voorgaande hoofdstukken, het aantal acties per jaar in beeld gebracht, voor de periode 2019 – 2022. In de Producten en Diensten Catalogus van de RUD zijn voor de meeste activiteiten nog geen standaarduren opgenomen. Ook hiervoor hebben we een inschatting gemaakt (zie bijlage II). De benodigde capaciteit hebben we op deze manier zo goed mogelijk in beeld gebracht. We merken hierbij nogmaals op dat de regelgeving sterk in beweging is, wat consequenties kan hebben voor de jaren die volgen. Een aspect dat misschien nog wel belangrijker is, is dat we het energiegebruik en het daaraan gerelateerde besparingspotentieel van bedrijven nog onvoldoende kennen. We willen onze capaciteit daar inzetten waar het besparingspotentieel het grootst is.

2019

Voor 2019 is al rekening gehouden met de inzet van in totaal 2.700 uur voor energietoezicht bij grootverbruikers (zie 3.5). Daarnaast wordt tijd gestoken in:

- Het (waar mogelijk) meenemen van energie in de reguliere werkzaamheden;

- Het beoordelen van EED-audits;
- Coördinatie, opleidingen en afstemming.

We stellen voor om daarnaast in elk geval in te zetten op communicatie, het organiseren van standaarden voor vergunningverlening en het zo nodig aanschrijven van bedrijven die niet tijdig voldoen aan de informatieplicht. In totaal gaat het om de inzet van 3,3 fte verdeeld over meerdere specialisten (toezicht, vergunningverlening, coördinatie e.d.) en 0,8 fte administratief toezicht.

2020 – 2022

Gebaseerd op de huidige inzichten zal de capaciteit de komende jaren flink moeten worden opgeschroefd naar ca. 8,2 fte verdeeld over meerdere specialisten aangevuld met 0,4 fte administratief toezicht in 2020. Bij het specialistisch werk denken we aan de volgende verdeling:

- Energiespecialisten toezicht en handhaving: 5 fte (minimaal 1/3 fte per medewerker)
- Energiespecialisten vergunningverlening/beoordelen energiebesparingsplannen en audits: 2 fte (minimaal 1/3 fte per medewerker)
- Communicatie/coördinatie/monitoring/opleidingen: 1 fte

Voor de benodigde opleiding en ervaring verwijzen we naar de kwaliteitscriteria in bijlage III.

Voor de jaren erna komen we iets lager uit (7,6 fte) maar daarbij is nog geen rekening gehouden met bestuurlijke handhaving en de overige wet- en regelgeving t.a.v. energie. De inzichten ten aanzien van energiegebruik en regelgeving zullen de komende jaren sterk verbeteren, waardoor een scherpere inschatting kan worden gemaakt. We stellen dan ook voor om het plan van aanpak en de berekende capaciteit jaarlijks te herijken.

5 KEUZES EN PRIORITEITEN

De uitvoering van dit plan van aanpak heeft consequenties. Voor het uitvoeren van de energiegerichte taken is meer capaciteit nodig dan de capaciteit die op dit moment in de regio wordt ingezet. Door de opleidingstrajecten die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden en nog op de planning staan, zijn weliswaar op korte termijn voldoende medewerkers beschikbaar die de juiste kennis hebben, maar deze medewerkers worden nu nog grotendeels voor andere VTH-taken ingezet. Het volledig benutten van de capaciteit van medewerkers voor energietaken, kan alleen wanneer binnen de uitvoeringsprogramma's van de gemeenten meer capacitaire of financiële ruimte wordt gevonden. Dat kan op drie manieren:

- Rekening houdend met een risicoanalyse nagaan of een mogelijke verschuiving van prioriteiten mogelijk is. Kort gezegd: andere VTH-taken laten liggen om prioriteit te geven aan het thema Energie;
- Extra budget vrijmaken bij de deelnemende gemeenten voor een uitbreiding van de capaciteit. Bij sommige gemeenten in de regio biedt het duurzaamheidsbudget op dit vlak wellicht nog soelaas (lokale afstemming tussen VTH en duurzaamheidsbeleid);

- Extra budget zoeken via andere trajecten. Het RES-traject ligt hierbij voor de hand. De voorbereidingen voor dit traject zijn in gang gezet en vanuit de RUD wordt zitting genomen in de werkgroep Energiebesparing om de link tussen dit plan van aanpak en de RES te waarborgen. Binnen 6 maanden na de vaststelling van het landelijke Klimaatakkoord (nu gepland op 15 september 2019) zal de concept-RES gereed moeten zijn (maart 2020). Voor de uitvoeringsprogramma's van 2020 biedt deze invalshoek naar alle waarschijnlijkheid dan ook onvoldoende houvast.

Gelet op het voorgaande wordt voorgesteld om twee sporen te bewandelen, waarbij op lokaal niveau voor 2020 wordt gezocht naar de ruimte die mogelijk is binnen het uitvoeringsprogramma (herprioritering, mogelijk extra budget, maatwerk per gemeente) en tegelijkertijd op regionaal (en wellicht provinciaal) niveau wordt gezocht naar aanvullende middelen voor de langere termijn (in eerste instantie via de RES).

BIJLAGEN:

I VOORBEEDEN

Hieronder geven we een paar voorbeelden van bedrijven die geïnvesteerd hebben in energiemaatregelen met een korte terugverdientijd. Bij het investeren in energiebesparingsmaatregelen kunnen bedrijven gebruik maken van financieringsregelingen zoals de EIA (EnergieInvesteringsAftrek). Voor maatregelen gericht op de duurzame opwekking van energie bestaan ook subsidieregelingen zoals de SDE+ (Stimuleringsregeling duurzame energieproductie) en de ISDE (Investeringssubsidie duurzame energie). De reikwijdte van de SDE+ wordt in 2020 naar verwachting uitgebreid.

LED-verlichting drukkerij

Een middelgrote drukkerij verving 130 oude TL-buizen door LED-verlichting. De investering werd binnen 1,5 jaar terug verdiend. Met de investering bespaart de drukkerij inmiddels ruim 2.000 euro per jaar op de elektriciteitsrekening. Het bedrijf is zo enthousiast dat veel meer energie- en andere (niet verplichte) duurzaamheidsmaatregelen zijn getroffen, waaronder de plaatsing van zonnepanelen. Dit heeft geleid tot het behalen van diverse duurzaamheidsprijzen, waarmee het bedrijf zich kan profileren als een van de groenste drukkers ter wereld.

Restwarmtegebruik trappenfabriek

Een trappenfabrikant met een perslucht-ringleidingsysteem benutte het revisiemoment van de compressoren om het systeem te optimaliseren. Dit leverde op zich al een flinke besparing op. De restwarmte van de nieuwe frequentiereguleerde compressor wordt sindsdien gebruikt om de droogruimte van de spuiterij te verwarmen. Dit gebeurde voorheen met een gaskachel. Door het elimineren van deze kachel wordt 8.000 tot 9.000 euro per jaar bespaard op het gasgebruik.

Meer voorbeelden zijn te vinden op www.duurzaammkb.nl en www.klimaatplein.com

II UITGANGSPUNTEN & KENGETALLEN

Gehanteerde uren per taak

Bij de berekening van de benodigde capaciteit zijn we uitgegaan van de volgende uren per taak. Tenzij het anders is vermeld, gaat het om uren voor een specialist Energie:

- Aanschrijven niet voldoen informatieplicht: 0,5 uur (administratief)
- Thema- of aspectcontrole Energie type A/B: 12 uur
- Thema- of aspectcontrole Energie type C (niet IPPC): 14 uur
- Thema- of aspectcontrole Energie type C (IPPC): 24 uur
- Toetsen energiebesparingsonderzoek: 16 uur
- Hercontrole: 5 uur
- Toets EED-audit (volgens format RVO): 24 uur
- Actualisatie energievoorschriften: 16 uur
- Bestuursrechtelijk optreden:
 - Vooraankondiging dwangsom: 19 uur (grotendeels juridisch + 5 uur hercontrole)
 - Dwangsbesluit: 24 uur (grotendeels juridisch + 5 uur hercontrole)
 - Bezwaar: 24 uur (grotendeels juridisch)
 - Beroep: 26 uur (grotendeels juridisch)

1 fte = 1.350 productieve uren

III KWALITEITSCRITERIA

In het kader van de professionalisering van de VTH-taken wordt gewerkt met landelijke kwaliteitscriteria. Begin 2017 is een begin gemaakt met een vernieuwing van de VTH kwaliteitscriteria versie 2.1. Naar verwachting worden deze juli 2019 bestuurlijk vastgesteld. De criteria voor Energiebesparing en Duurzaamheid zien er in concept als volgt uit:

Onderstaande activiteiten 1 t/m 4 moeten binnen de overheid uitgevoerd worden.

Activiteiten
1. Inbrengen (specialistische) aspecten energie en duurzaamheid in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving

Eisen aan medewerkers die deze activiteit uitvoeren			
Opleiding	Werkervaring	Aanvullende kennis	Frequentie
Basisopleiding: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MBO niveau bij eenvoudige inrichtingen (voldoen aan de EML activiteitenbesluit) ▪ HBO niveau bij complexe inrichtingen 	1 jaar	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ WABO ▪ Activiteitenbesluit ▪ Erkende maatregelen/FEM ▪ Keurmerken/ESCO's/ISO14051/ISO 50001 ▪ MJA3 ▪ EED ▪ EPBD (BEG en REG) ▪ Energie bij bouwen <ul style="list-style-type: none"> ○ EPC / BENG / ENG / NOM / Energielabels ○ Toets EML bij omgevingsvergunning bouwen bij bedrijfsgebouwen ▪ Bodemenergie ▪ Installatietechniek & binnenklimaat (verwarming/koeling/lucht) ▪ Klimaatakkoord 	Besteden van 1/3 fte aan deze activiteit.
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdiepingscursus Energiebesparing ▪ Basiscursus Wm incl. Activiteitenbesluit ▪ Basiscursus Wabo ▪ Basiscursus Wro 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ BBT ▪ RIE / BREF energie en efficiëntie ▪ MEE (ETS) ▪ CO₂ vereveningssysteem glastuinbouw 		

Eisen aan organisaties die deze activiteit uitvoeren
minimaal 2 medewerkers die voldoen aan de bovengenoemde criteria

Activiteiten
2. Beoordelen van energiebesparingsplannen en energieaudits.
a. Beoordelen van alternatieven voor erkende maatregelen energiebesparing
b. Beoordelen plan van aanpak uitvoeren (erkende) maatregelen
3. Onderzoek naar en advisering over terugverdientijd van maatregelen die niet als erkende maatregelen zijn aangemerkt.

Eisen aan medewerkers die deze activiteit uitvoeren			
Opleiding	Werkervaring	Aanvullende kennis	Frequentie
Basisopleiding: <ul style="list-style-type: none"> ▪ HBO niveau 	1 jaar	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ WABO ▪ Activiteitenbesluit ▪ MJA3 ▪ RIE / BREF energie efficiëntie ▪ ETS ▪ Berekening terugverdientijden ▪ Keurmerken / ESCO's / ISO14051 ▪ EPBD (BEG en REG) ▪ Onderlinge samenhang bedrijfseconomie en bouwen installatietechniek ▪ Energieopslag ▪ Bodemenergie ▪ Duurzame energie ▪ Vervoer 	Besteden van 1/3 fte aan deze activiteit.
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdiepingscursus Beoordeling Energiebesparingsplannen ▪ basiscursus beoordelen EED-audits 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Besparingsmaatregelen ▪ EED 		

Eisen aan organisaties die deze activiteit uitvoeren
minimaal 2 medewerkers die voldoen aan de bovengenoemde criteria

Activiteiten
4. Opstellen (branchegericht) toezichtprogramma energie en projectmatige aanpak energiecontroles.

Eisen aan medewerkers die deze activiteit uitvoeren			
	Opleiding	Werkervaring	Aanvullende kennis
	Basisopleiding: <ul style="list-style-type: none"> HBO niveau 	1 jaar	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> Activiteitenbesluit WABO Projectmanagement Circulaire economie Trends en ontwikkelingen duurzaamheid Risicoanalyse
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> Specialistische opleiding Energieconsulent 		Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> klimaatakkoord

Eisen aan organisaties die deze activiteit uitvoeren
minimaal 1 medewerkers die voldoet aan de bovengenoemde criteria

IV PROGRAMMA 2019 – 2020

Zie apart Excel-document